

2024/1344

21.5.2024

ZALECENIE KOMISJI (UE) 2024/1344

z dnia 13 maja 2024 r.

w sprawie modelu aukcji energii ze źródeł odnawialnych

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Energia ze źródeł odnawialnych ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów Unii w zakresie dekarbonizacji i dostarczania czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii elektrycznej do gospodarstw domowych, przemysłu i – w coraz większym zakresie – do sektora transportowego.
- (2) Produkcja i zużycie energii odpowiadają za ponad 75 % całkowitej emisji gazów cieplarnianych w Unii. Przyspieszenie wprowadzania instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych ma zatem zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia celu Unii dotyczącego pozyskiwania co najmniej 42,5 % energii ze źródeł odnawialnych do 2030 r. oraz wsparcia osiągnięcia unijnego celu na 2030 r. w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55 % zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 ⁽¹⁾.
- (3) Sektor energii odnawialnej szybko się rozwija. W 2022 r. Unia dysponowała mocą wytwórczą morskiej energii wiatrowej na poziomie 16 GW, mocą wytwórczą lądowej energii wiatrowej na poziomie 187 GW oraz mocą wytwórczą energii elektrycznej z wykorzystaniem technologii fotowoltaicznej na poziomie 203 GW ⁽²⁾. Ponadto energia elektryczna wytwarzana z energii wiatrowej i słonecznej stanowiła odpowiednio 16 % i 7 % koszyka energii elektrycznej, czyli łącznie 23 % ⁽³⁾.
- (4) Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych znacznie ułatwiły aukcje organizowane przez państwa członkowskie. Aukcje te mogą obejmować pomoc państwa. W ramach aukcji może zostać przyznane wsparcie publiczne na realizację projektów w zakresie energii ze źródeł odnawialnych lub prawa na rzecz podmiotu realizującego projekt do jego realizacji w określonym miejscu, lub obie formy pomocy. Aukcje te umożliwiły państwom członkowskim określenie w sposób konkurencyjny poziomu wsparcia finansowego na rzecz technologii opartych na energii odnawialnej. Aukcje odegrały zasadniczą rolę w optymalizacji poziomu wsparcia publicznego. Choć energia ze źródeł odnawialnych coraz częściej wprowadzana jest na zasadach rynkowych, to wciąż proces ten w dużej mierze opiera się na systemach wsparcia.
- (5) Zgodnie z art. 4 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 ⁽⁴⁾ systemy wsparcia na rzecz energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych mają zapewnić zachęty na rzecz wprowadzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych na rynek energii elektrycznej w sposób rynkowy i reagujący na sytuację rynkową, przy unikaniu niepotrzebnych zakłóceń rynków energii elektrycznej i z uwzględnieniem ewentualnych kosztów włączenia do systemu oraz stabilności sieci. Zgodnie z art. 4 ust. 6 dyrektywy (UE) 2018/2001 w przypadkach udzielania wsparcia na rzecz energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w drodze postępowań o udzielenie zamówienia państw członkowskie, aby zapewnić wysoki wskaźnik realizacji projektów, muszą opracowywać i publikować niedyskryminacyjne i przejrzyste kryteria kwalifikacji do postępowań o udzielenie zamówienia. W związku z tym szczególnie ważne jest, aby model takich aukcji był odpowiednio opracowany.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

⁽²⁾ Eurostat, „Electricity production capacities for renewables and wastes” [„Zdolności wytwarzania energii odnawialnej ze źródeł odnawialnych i odpadowych”].

⁽³⁾ Analiza Instytutu Fraunhofera na podstawie danych pochodzących z platformy na rzecz przejrzystości ENTSO-E.

⁽⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, zmieniona dyrektywą (UE) 2023/2413 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

- (6) Zgodnie z art. 6 ust. 3 dyrektywy (UE) 2018/2001 państwa członkowskie muszą opublikować długoterminowy harmonogram dotyczący oczekiwanego przydziału wsparcia obejmujący, jako punkt odniesienia, co najmniej pięć kolejnych lat lub – w przypadku ograniczeń budżetowych w planowaniu – kolejne trzy lata, zawierający orientacyjne terminy, w odpowiednich przypadkach częstotliwość postępowań o udzielenie zamówienia, oczekiwaną moc i budżet lub maksymalne jednolite wsparcie, które ma zostać przydzielone, oraz oczekiwane kwalifikujące się technologie, stosownie do przypadku. Harmonogram ten musi być aktualizowany corocznie lub, w razie konieczności, w celu uwzględnienia zmiany sytuacji na rynku lub oczekiwanego przydziału wsparcia. Jest to szczególnie istotne dla zapewnienia przejrzystości i pewności na rynku oraz ułatwienia inwestycji niezbędnych do zaspokojenia potrzeb wdrożeniowych. Publikacja tych informacji na specjalnej unijnej interaktywnej platformie aukcyjnej służyłaby osiągnięciu tych celów, a także zwiększyłaby harmonizację.
- (7) Aukcje krajowe dotyczące rozwoju energii ze źródeł odnawialnych często nie zapewniają odpowiedniego wynagrodzenia za przestrzeganie wysokich norm środowiskowych i standardów społecznych w przypadku produktów unijnych ani nie uwzględniają potrzeby zapewnienia odporności łańcucha dostaw lub integracji systemu energetycznego, ponieważ wiele aukcji opiera się wyłącznie lub głównie na cenie, chociaż niektóre państwa członkowskie zaczęły wprowadzać kryteria pozacenowe. Warianty modelu aukcji różnią się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich, co zwiększa koszty transakcji ponoszone przez podmioty gospodarcze. Niektóre z tych wariantów mogą również zwiększyć prawdopodobieństwo opóźnień w realizacji lub niezrealizowania projektów. Dalsza harmonizacja stosowanych przez państwa członkowskie zasad opracowywania modelu aukcji mogłaby przyczynić się do ograniczenia kosztów transakcji i zapewnienia, aby aukcje były adekwatne do zakładanych celów, dzięki korzystaniu z doświadczenia i dobrych praktyk, z pozostawieniem wystarczającej elastyczności i możliwości innowacji. Przy wsparciu Komisji można by wykorzystać istniejące fora zorganizowanego dialogu ⁽⁵⁾ poświęcone energii ze źródeł odnawialnych do wymiany najlepszych praktyk i, w stosownych przypadkach, harmonizacji modelu aukcji. Przepisy Unii dotyczące struktury rynku energii elektrycznej mają na celu harmonizację struktury systemów bezpośredniego wsparcia cen w formie dwukierunkowych kontraktów różnicowych ⁽⁶⁾.
- (8) 24 października 2023 r. Komisja przyjęła komunikat w sprawie europejskiego planu działania na rzecz energii wiatrowej ⁽⁷⁾. W działaniu nr 4 wezwano państwa członkowskie, by uwzględniły w swoich aukcjach obiektywne, przejrzyste i niedyskryminacyjne kryteria jakościowe i środki mające na celu zmaksymalizowanie wskaźnika realizacji projektów z myślą o wprowadzeniu szybkich i wymiernych usprawnień i zwiększeniu harmonizacji w zakresie opracowywania modeli aukcji energii ze źródeł odnawialnych. Niniejsze zalecenie ma na celu wsparcie państw członkowskich w formułowaniu zasad opracowywania modelu aukcji w pełnej zgodności z przepisami Unii w sprawie ustanowienia ram środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu produkcji produktów technologii neutralnych emisyjnie ⁽⁸⁾. Niniejsze zalecenie pozostaje bez uszczerbku dla prawa Unii, w szczególności w dziedzinie energii, środowiska i cyberbezpieczeństwa, oraz dla wynikających z niego zobowiązań. Ponadto pozostaje ono bez uszczerbku dla unijnych reguł konkurencji, w szczególności art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, oraz praktyki decyzyjnej Komisji w zakresie egzekwowania unijnych przepisów dotyczących pomocy państwa.
- (9) Model aukcji powinien gwarantować procedurę przetargową zgodną z zasadami konkurencji i opierać się na obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriach, zapewniając pewność prawa zgodnie z prawem Unii i jej międzynarodowymi zobowiązaniami.

⁽⁵⁾ Do tych forów zalicza się wspólne działania wspierające odnawialne źródła energii (CA-RES) lub regionalne grupy wysokiego szczebla, takie jak Grupa Wysokiego Szczebla ds. Współpracy w dziedzinie Energetyki na Morzu Północnym (NSEC), ds. Połączeń Międzysystemowych dla Europy Południowo-Zachodniej, ds. Planu Działań w zakresie Połączeń Międzysystemowych na Rynku Energii Państw Bałtyckich (BEMIP) lub ds. Tworzenia Gazowych Połączeń Międzysystemowych w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej (CESEC).

⁽⁶⁾ Tekst wstępnego porozumienia zawartego między Parlamentem Europejskim a Radą jest dostępny pod adresem <https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2023/12/14/reform-of-electricity-market-design-council-and-parliament-reach-deal/>.

⁽⁷⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejski plan działania na rzecz energii wiatrowej”, COM(2023) 669 final, Bruksela, 24.10.2023.

⁽⁸⁾ Ostateczny tekst kompromisowy sformułowany z myślą o osiągnięciu porozumienia jest dostępny pod adresem [https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2024/02/06/net-zero-industry-act-council-and-parliament-strike-a-deal-to-boost-eu-s-green-industry/#:~:text=The%20Council%20and%20the%20European,industry%20act%20\(NZIA\)](https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2024/02/06/net-zero-industry-act-council-and-parliament-strike-a-deal-to-boost-eu-s-green-industry/#:~:text=The%20Council%20and%20the%20European,industry%20act%20(NZIA)).

- (10) Kryteria pozacenowe stosowane w aukcjach są narzędziem służącym do realizacji dodatkowych celów obok pozyskiwania energii elektrycznej po najniższych kosztach. Kryteria pozacenowe mogą być stosowane jako kryteria kwalifikacji wstępnej lub kryteria wyboru lub jako oba te kryteria. Powinny być one opracowywane i oceniane w sposób niedyskryminacyjny, obiektywny i przejrzysty.
- (11) Przepisy dotyczące aukcji należy opracować w taki sposób, aby zapewnić pełną i terminową realizację projektów. Przeciwdziałanie ryzyku opóźnień w realizacji lub niezrealizowania projektów zapewnia inwestorom większą przewidywalność i pewność. Można tego dokonać za pomocą środków takich jak klauzule dotyczące sankcji dla oferentów w przypadku opóźnień w realizacji lub niezrealizowania projektu bądź indeksacja cen, aby pomóc przemysłowi w lepszym sprostaniu wzrostowi kosztów spowodowanemu inflacją po wygraniu aukcji.
- (12) W przypadku gdy aukcje energii ze źródeł odnawialnych umożliwiają składanie ofert z ujemnymi cenami, odpowiednio opracowana procedura konkurencyjna powinna odzwierciedlać gotowość każdego oferenta do zapłaty za projekt, oddając tym samym wartość rynkową projektu.
- (13) Pułapy ofert stanowią zabezpieczenie budżetowe dla państwa członkowskiego mające na celu ograniczenie kosztów wdrożenia, ale jeżeli nie zostaną odpowiednio ustalone, mogą spowodować, że na aukcjach nie będzie wystarczającej liczby oferentów, i mogą utrudniać wdrażanie energii ze źródeł odnawialnych lub prowadzić do nadmiernej rekompensaty.
- (14) Zgodnie z art. 22 ust. 7 dyrektywy (UE) 2018/2001 państwa członkowskie muszą uwzględnić specyfikę społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej przy projektowaniu systemów wsparcia, aby umożliwić tym społecznościom ubieganie się o wsparcie na równych warunkach z innymi uczestnikami rynku. Ponadto wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią ⁽⁹⁾, a także ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych ⁽¹⁰⁾ oraz tymczasowe ramy pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji ⁽¹¹⁾ umożliwiają państwom członkowskim stosowanie pewnej elastyczności w odniesieniu do projektów należących w 100 % do małych i średnich przedsiębiorstw („MSP”) lub społeczności energetycznej działającej w zakresie energii odnawialnej – o mocy nieprzekraczającej określonych progów,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

DEFINICJE

1. Do celów niniejszego zalecenia aukcje definiuje się jako mechanizm rynkowy, którego celem jest przydzielanie towarów w przypadku nadwyżki podaży i kształtowanie cen towarów o nieznanych cenach rynkowych z perspektywy prowadzącego aukcje. Przydział opiera się wyłącznie na ofertach złożonych przez uczestniczących oferentów zgodnie z przejrzystymi zasadami wyboru. Do celów niniejszego zalecenia pojęcia aukcji i przetargu są stosowane zamiennie.

CZYNNIKI OGÓLNE MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO MODELU AUKCJI

2. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby ich model aukcji przyczyniał się do szybkiego, efektywnego i zrównoważonego wdrażania energii ze źródeł odnawialnych w sposób konkurencyjny, przyciągał inwestycje prywatne oraz zapewniał sektorowi korzyści takie jak pewność inwestycji.
3. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby model aukcji zwiększał szanse powodzenia aukcji poprzez odzwierciedlenie sytuacji na rynku. Obejmuje to angażowanie uczestników rynku i ekspertów na wczesnym etapie procesu opracowywania modelu aukcji oraz dostosowanie złożoności modelu aukcji do dojrzałości rynku.

⁽⁹⁾ Komunikat Komisji „Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią z 2022 r.” (Dz.U. C 80 z 18.2.2022, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>).

⁽¹¹⁾ Komunikat Komisji „Tymczasowe kryzysowe i przejściowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy” (Dz.U. C 101 z 17.3.2023, s. 3).

4. Państwa członkowskie, przy wsparciu Komisji, powinny wykorzystać ustanowione fora zorganizowanego dialogu poświęcone energii odnawialnej, by dążyć do harmonizacji modelu w odniesieniu do aukcji, które dotyczą tej samej technologii energii odnawialnej i służą osiągnięciu podobnych celów, z myślą o zmniejszeniu kosztów transakcji związanych z opracowywaniem projektów oraz ponoszonych przez państwa członkowskie. Państwa członkowskie powinny rozważyć harmonizację w szczególności w odniesieniu do aukcji technologii energii odnawialnej w tej samej lokalizacji geograficznej, takiej jak to samo dno morskie, oraz przy wprowadzaniu kryteriów pozacenowych. Państwa członkowskie powinny współpracować w celu ograniczenia rozbieżności w modelu aukcji i metodach stosowanych do pomiaru kryteriów pozacenowych, zachowując jednocześnie w razie potrzeby elastyczność.
5. Aby zwiększyć przejrzystość i pewność dla uczestników rynku w całej Unii oraz ułatwić inwestycje niezbędne do zaspokojenia ich potrzeb w zakresie wdrażania, państwa członkowskie powinny publikować informacje na temat swojego harmonogramu aukcji na specjalnej unijnej interaktywnej platformie utworzonej przez Komisję.

KRYTERIA POZACENOWE I ICH STOSOWANIE JAKO KRYTERIÓW KWALIFIKACJI WSTĘPNEJ I KRYTERIÓW WYBORU

6. Państwa członkowskie powinny stosować na aukcjach kryteria pozacenowe jako kryteria kwalifikacji wstępnej lub kryteria wyboru lub jako oba te kryteria, aby realizować cele, których nie można ująć wyłącznie w wymiarze cenowym, takie jak jakość, zdolność do terminowej realizacji projektu, odpowiedzialne prowadzenie działalności gospodarczej, cyberbezpieczeństwo i bezpieczeństwo danych, wkład w odporność, zrównoważenie środowiskowe lub innowacje. Podejmując decyzję o wprowadzeniu kryteriów pozacenowych jako kryteriów kwalifikacji wstępnej lub kryteriów wyborów na swoich aukcjach, państwa członkowskie powinny unikać negatywnego wpływu na konkurencyjność procedury przetargowej, w szczególności w przypadku mniejszych projektów w zakresie energii odnawialnej, oraz powinny określić i ocenić kryteria w sposób obiektywny, przejrzysty, niedyskryminacyjny i nieprowadzący do nieproporcjonalnego wzrostu kosztów.
7. Państwa członkowskie powinny stosować kryteria pozacenowe jako kryteria kwalifikacji wstępnej, gdy ustalają minimalny próg zamierzonego celu, który muszą spełnić wszyscy oferenci biorący udział w aukcji. Państwa członkowskie powinny stosować kryteria pozacenowe jako kryteria wyboru, gdy chcą zachęcać do lepszego osiągnięcia danego celu, takiego jak lepsza jakość, integracja systemu energetycznego lub dostarczanie innowacyjnych rozwiązań dla danego poziomu wsparcia, a kryteria te powinny być opracowane w taki sposób, aby umożliwić sporządzenie rankingu kwalifikujących się projektów. Należy unikać zbyt ogólnych lub zbyt szerokich pozacenowych kryteriów wyboru.
8. Stosując kryteria pozacenowe do realizacji różnych celów, państwa członkowskie powinny zapewnić spójność między nimi. Kryteria pozacenowe powinno się określać z uwzględnieniem sposobu, w jaki każda technologia może przyczynić się do osiągnięcia celu polityki. Kryteria pozacenowe nie powinny jedynie powielać konkretnych wymogów obowiązujących w mających zastosowanie przepisach unijnych lub krajowych. W niektórych przypadkach uzasadnione mogą być kryteria określające obowiązujący ogólny przepis prawny w odniesieniu do konkretnej oferty. Włączenie kryteriów pozacenowych powinno skutkować wkładem netto w realizację celu polityki w stosunku do tego, co jest już wymagane na mocy obowiązujących przepisów. W przypadku niektórych kryteriów pozacenowych stosowanych jako kryteria kwalifikacji wstępnej, takich jak odpowiedzialne prowadzenie działalności gospodarczej oraz cyberbezpieczeństwo i bezpieczeństwo danych, odpowiednie mogą być kryteria wymagające zapewnienia zgodności z mającymi zastosowanie przepisami.
9. Państwa członkowskie powinny określić przejrzystą, obiektywną i niedyskryminacyjną metodę oceny ofert pod kątem wybranych kryteriów pozacenowych, w szczególności poprzez ilościową ocenę kryteriów w oparciu o metodę punktacji utworzoną i opublikowaną przed rozpoczęciem procedury przetargowej.
10. Państwa członkowskie stosujące kryteria pozacenowe powinny wprowadzić mechanizmy zapewniające ich przestrzeganie. Należy wprowadzić odpowiednie sankcje w celu identyfikowania przypadków nieprzestrzegania przepisów i podejmowania w związku z nimi działań. Sankcje te powinny być na tyle wysokie, aby zniechęcały do stosowania strategii przetargowych mających na celu nieprzestrzeganie kryteriów pozacenowych, które są weryfikowane dopiero *ex post*.
11. Państwa członkowskie powinny zapewnić dostępność zasobów administracyjnych niezbędnych do skutecznej i efektywnej weryfikacji zgodności z pozacenowymi kryteriami kwalifikacji wstępnej i wyboru.

STOSOWANIE SZCZEGÓLNYCH KRYTERIÓW POZACENOWYCH

12. Państwa członkowskie powinny jak najszybciej uwzględnić w swoich aukcjach pozacenowe kryteria kwalifikacji wstępnej lub wyboru dotyczące wkładu w odporny łańcuch dostaw, zgodnie z przepisami Unii dotyczącymi ustanowienia ram środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu produkcji technologii neutralnych emisyjnie, aby uniknąć nadmiernej zależności od jednego źródła dostaw, a jednocześnie zachować konkurencyjność aukcji.
13. Państwa członkowskie stosujące na swoich aukcjach kryteria środowiskowe i kryteria zrównoważonego rozwoju powinny stosować je jako kryteria kwalifikacji wstępnej, kryteria wyboru lub połączenie obu tych kryteriów, w zależności od celów polityki, które chcą realizować. Te cele polityki mogą obejmować ochronę środowiska i odbudowę ekosystemu lub aspekty związane ze zdolnością do recyklingu wykorzystywanych produktów oraz, bardziej ogólnie, z obiegiem zamkniętym cyklu życia produktów.
14. Państwa członkowskie dążące do wspierania innowacji poprzez stosowanie kryteriów pozacenowych powinny raczej stosować je jako kryteria wyboru. W przypadkach, w których kryteria innowacyjności mają na celu poprawę wydajności lub efektywności, na przykład z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju, parametry powinny się określać w sposób ilościowy. Jeżeli państwa członkowskie działają na polu innowacji radykalnych, powinny dążyć do stosowania parametrów ilościowych. W wyjątkowych okolicznościach, gdy nie można zastosować żadnych parametrów ilościowych, można zastosować ocenę jakościową opartą na szeroko zakrojonych konsultacjach i współpracy z zainteresowanymi stronami i ekspertami w procesie opracowywania modelu aukcji. W każdym przypadku państwa członkowskie powinny zapewnić przed aukcją dostateczną widoczność sposobu przeprowadzania oceny punktowej.
15. Państwa członkowskie dążące do wspierania integracji systemu energetycznego poprzez stosowanie kryteriów pozacenowych, na przykład poprzez nagradzanie udziału w usługach pomocniczych/bilansujących lub wkładu w zmniejszenie ograniczeń przesyłowych w sieci, powinny to czynić za pomocą kryteriów kwalifikacji wstępnej lub kryteriów wyboru lub połączenia obu tych kryteriów.
16. Państwa członkowskie dążące do wspierania cyberbezpieczeństwa i bezpieczeństwa danych poprzez stosowanie kryteriów pozacenowych powinny przede wszystkim stosować te kryteria jako kryteria kwalifikacji wstępnej. Kryteria te powinny przyczynić się do realizacji celów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555⁽¹²⁾ polegających na osiągnięciu wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa w Unii oraz powinno się je opracować z uwzględnieniem odpowiednich zagrożeń w cyberprzestrzeni i ich źródeł. Kryteria te mogą obejmować uwzględnianie bezpieczeństwa na etapie projektowania sieci cyfrowych w instalacjach wiatrowych, środki mające na celu ograniczenie zagrożeń dla cyberbezpieczeństwa w łańcuchu dostaw oraz kontrolę przechowywanych i przetwarzanych danych. Podczas wdrażania i eksploatacji instalacji, w miarę dostępności i w stosownych przypadkach, powinno się promować europejskie programy certyfikacji cyberbezpieczeństwa przyjęte na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/881⁽¹³⁾.
17. Państwa członkowskie stosujące kryteria dotyczące odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej, w tym poszanowania praw człowieka i praktyk należytej staranności w zakresie ochrony środowiska w łańcuchu wartości, powinny uwzględnić je jako kryteria kwalifikacji wstępnej. Państwa członkowskie powinny wymagać stosowania krajowego kodeksu odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej lub – w przyszłości, jeżeli będzie on dostępny – europejskiego kodeksu odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej, chyba że obowiązujące prawodawstwo już wymaga przestrzegania tych lub równoważnych kryteriów.
18. Państwa członkowskie powinny w razie potrzeby uwzględniać kryteria pozacenowe dotyczące korzyści dla społeczności lokalnych, takie jak promowanie udziału obywateli w projektach, w tym za pośrednictwem społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej i obywatelskich społeczności energetycznych.

⁽¹²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniająca rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylająca dyrektywę (UE) 2016/1148 (dyrektywa NIS 2) (Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 80, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>).

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/881 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie ENISA (Agencji Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa) oraz certyfikacji cyberbezpieczeństwa w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 526/2013 (akt o cyberbezpieczeństwie) (Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj>).

ŚRODKI ZACHĘCAJĄCE DO PEŁNEJ I TERMINOWEJ REALIZACJI PROJEKTÓW

19. Państwa członkowskie powinny wprowadzić środki zapewniające pełną i terminową realizację projektów, takie jak kary za niezrealizowanie projektu lub opóźnienie oddania do eksploatacji, oparte na szczegółowej ocenie. Sankcje należy ustalić na poziomie, który równoważy potrzebę zapewnienia procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, a jednocześnie zniechęca przedsiębiorstwa do składania ofert bez wyraźnego zamiaru realizacji projektu i przestrzegania jego specyfikacji (w tym kryteriów kwalifikacji wstępnej).
20. W przypadku aukcji dotyczących morskiej energii wiatrowej państwa członkowskie powinny co do zasady sprzedawać na aukcji lokalizacje, które zostały należycie zbadane wstępnie w celu ograniczenia ryzyka związanego z projektem i zwiększenia prawdopodobieństwa pełnej i terminowej realizacji projektu. W takich przypadkach państwa członkowskie powinny ustanowić surowsze sankcje za niezrealizowanie projektu w porównaniu z niezbadanymi wstępnie lokalizacjami dla morskich farm wiatrowych, aby zwiększyć prawdopodobieństwo zrealizowania projektu.
21. Państwa członkowskie powinny rozważyć włączenie klauzul indeksacji do modelu aukcji, w szczególności w sytuacjach, w których zabezpieczenie przez przedsiębiorstwa nie jest możliwe lub jest zbyt kosztowne, aby zapewnić pełną i terminową realizację projektów, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi między podmiotem realizującym projekt a prowadzącym aukcję oraz z uwzględnieniem dostępności różnych opcji ograniczania ryzyka. W odniesieniu do aukcji, w przypadku których udzielana jest pomoc państwa w formie bezpośredniego wsparcia cen, państwa członkowskie powinny rozważyć włączenie klauzul indeksacji na etapie budowy projektu. W przypadku stosowania takich klauzul indeksacji powinno się należycie ocenić wpływ na finanse publiczne oraz uwzględnić go w ogólnej puli środków budżetowych przeznaczonych na takie systemy wsparcia.
22. W przypadku aukcji, które nie zapewniają pomocy państwa w formie bezpośredniego wsparcia cen, ale pozyskują środki pieniężne z ofert z ujemnymi cenami, państwa członkowskie powinny żądać płatności w ratach przez pewien okres, aby zabezpieczyć się przed inflacją w fazie projektowania i ograniczyć ryzyko finansowe podmiotu realizującego.

SKŁADANIE OFERT Z UJEMNYMI CENAMI

23. Państwa członkowskie organizujące aukcje, na których istnieje możliwość składania ofert z ujemnymi cenami, powinny zadbać o opracowanie aukcji w taki sposób, aby oferty odzwierciedlały wartość rynkową projektu i maksymalizowały prawdopodobieństwo realizacji projektu.
24. Państwa członkowskie powinny stopniowo łączyć składanie ofert z ujemnymi cenami z kryteriami pozacenowymi, które umożliwiają osiągnięcie wielu celów politycznych przyczyniających się do realizacji Europejskiego Zielonego Ładu, ⁽¹⁴⁾ w tym planu przemysłowego Zielonego Ładu ⁽¹⁵⁾ i planu REPowerEU ⁽¹⁶⁾.
25. Całość lub większość dochodów z aukcji opartych na składaniu ofert z ujemnymi cenami powinno się przeznaczać na wspieranie rozwoju wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym poprzez wzmocnienie lub rozbudowę sieci, lub na elastyczność opartą na źródłach niekopalnych.

PUŁAPY OFERT

26. W przypadku gdy państwa członkowskie zdecydują się na włączenie pułapów ofert do aukcji, które zapewniają pomoc państwa, powinny one ustalić te pułapy ofert tak, aby odzwierciedlić kwotę wsparcia, jaką są gotowe zapłacić za projekt, uwzględniając między innymi różne uśrednione koszty energii elektrycznej danego projektu, w celu zapobieżenia niedostatecznej liczbie ofert na aukcjach. W tym celu państwa członkowskie powinny określić ilość energii elektrycznej sprzedawanej na aukcji na poziomie, który pozwala zachować procedurę przetargową zgodną z zasadami konkurencji.

⁽¹⁴⁾ Komunikat Komisji „Europejski Zielony Ład”, COM(2019) 640 final.

⁽¹⁵⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Plan przemysłowy Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej”, COM(2023) 62 final, Bruksela, 1.2.2023.

⁽¹⁶⁾ Komunikat Komisji „Plan REPowerEU”, COM(2022) 230 final.

WYRÓWNYWANIE SZANS DLA SPOŁECZNOŚCI ENERGETYCZNYCH DZIAŁAJĄCYCH W ZAKRESIE ENERGI ODNAWIALNEJ ORAZ MŚP

27. W przypadku gdy państwa członkowskie zdecydują się wykorzystać aukcje w celu przyznania pomocy na projekty opracowane przez społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej lub MŚP ⁽¹⁷⁾, powinny na przykład rozważyć przyznanie im większej elastyczności na obiektywnej podstawie w odniesieniu do wymogów kwalifikacji wstępnej i mogą rozważyć oddzielne dostosowane pule środków na aukcje dla tego rodzaju projektów. W stosownych przypadkach przy opracowywaniu modelu aukcji powinno się uwzględnić możliwość otwarcia społeczności energetycznej działającej w zakresie energii odnawialnej na uczestnictwo transgraniczne.

Sporządzono w Brukseli dnia 13 maja 2024 r.

W imieniu Komisji
Kadri SIMSON
Członek Komisji

⁽¹⁷⁾ Zgodnie z definicją zawartą w zaleceniu Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw.